

Omavaraisuus pähkinäkuoressa

Käytännössä omavaraisuus on pyrkimystä toisvaraisuuden vähentämiseen eli omavaraistumista. Yksilöinä voimme eri osa-alueilla saavuttaa täyden omavaraisuuden. Omavaraistuessamme riippuvuudet vaihtuvat. Luontaiseläjä tarvitsee monipuolisen luonnon lisäksi terveyttä ja tilaa ajatella toimintaansa kokonaisvaltaisesti.

Yhteisöllisestä omavaraisuudesta puhuttaessa on hankala eritellä vapaaehtoisen työnjaon ja yksilön vastavuoroisuuden velvoitetta yhteisön sisällä. Esimerkkinä yhteisö voi olla omavarainen, mutta samalla kieltää yksilön omavaraistumisen yhteisöstään (autoritaarinen omavaraisuus).

Omavaraisuuden perustavanlaatuisin ilmenemismuoto lienee pyrkimys ruokaomavaraisuuteen. Riippumattomuus syvenee jos viljelee ilman ostolannoitteita, käyttää itse lisättyjä siemenkantoja ja tekee työt ilman konevoimaa. Käsite säteilee kuitenkin laajalle alkutuotannon ulkopuolelle.

Vastuu

Omavaraisuus merkitsee riippumattomuutta ja omaehtoisuutta. Vietämme elämää, jossa elämämme perusedellytyksistä huolehtiminen on siirretty moniin muihin käsiin. Voimmeko enää kantaa aitoa vastuuta elämästämme jos emme tee emmekä tiedä mihin elämämme pohjautuu? Tiedämmekö yhtään mitään, jos työjakoinen elämä estää meitä tuntemasta myötätuntoa meidän elämäntapamme uhreja kohtaan?

Ihmisten työelämän yhä pidemmälle viety erikoistuminen muodostaa verkoston ristikkäisiä riippuvuussuhteita, joista on vaikea irrottautua. Lyhyellä perspektiivillä se voi edistää yhteiskuntarauhaa, mutta samalla se heikentää yhteiskunnan kykyä tehdä tarpeellisia muutoksia.

Ihminen vaistomaisesti jättää kyseenalaistamatta järjestelyitä, joista hänen toimentulonsa riippuu. Omavaraistumisen tiellä, rahan merkityksen vähentyessä, saatamme itsenäistyä hieman henkisestikin. Saatamme erkaantua laumasielusta ja löytää polkuja siellä, missä muut eivät usko niiden olevan. Ihmisten erillistöiminta luo maailmaan koko ajan diversiteettiä, josta muuttuvissa olosuhteissa on hyötyä.

Luonne

Omavaraisuus myötäilee luonnon antamia puitteita, kun taas teknologinen lähestymistapa pyrkii hallitsemaan niitä. Teknologisiin ratkaisuihin liittyvät riskit ovat suhteessa sovelluksien suuruusluokkaan ja kattavuuteen.

Yrityksissämme selvitä maailmanlaajuisista ongelmista luomme tahattomasti uusia ongelmia kokeilemalla vasta-keksittyjä ratkaisumalleja. On olemassa myös keinoja, joiden toimivuudesta ja haitallisuudesta meillä on historiallista tietoa. Omavaraisuuden malli luo pienempiä ongelmia ja soveltaa tutumpia ratkaisuja.

Omavaraisuuden malli kohtaa vakavan haasteen siinä, miten se kohtaa tehokulttuurin aiheuttamia ongelmia. Vähän resursseja käyttävänä sen voima ei ole jälkikorjauksissa vaan ennaltaehkäisyssä. Tehokulttuuri pystyy näyttäviin pelastusoperaatioihin mutta sen alisteisissa rakenteissa sikiävät jo seuraavat ongelmat. Siinä tilassa voi olla järkevintä pyrkiä kierteestä ulos ja kanavoida mahdollisimman paljon fyysisiä ja henkisiä resursseja pois tehokulttuurista palvelemaan hajautettua toimintaa.

Lempeys

Omavaraistalous/ luontaistalous on hyvin energiatehokas tuotantosysteemi verrattuna teolliseen yhteiskuntaan, joka tarvitsee laajaa yhteiskunnallista infrastruktuuria, jotta se voi tuottaa ruokaa ja tarvikkeita. Siksi se on pystynyt elättämään meitä tuhansia vuosia.

Omavaraisuudella on tärkeä rooli kriisin sattuessa. Tärkeämpi merkitys on kuitenkin se, että se voi estää kriisien syntymistä. Omavaraisuus selviää vähillä ja paikallisilla luonnonvaroilla, jolloin taisteluita resursseista syntyy vähemmän.

Omavaraisuuden tuoma riippumattomuus vähentää valtarakenteiden syntyä ja vääristymistä. Valtakeskeisiksi kehittyneet yhteiskunnat tarvitsevat mittavaa hallinta- ja tasapainottamisjärjestelmää, jotta systeemi toimisi. Kriisissä tämä tarve altistaa (myös vihreälle) totalitarismille. Hajautettu/ omavaraisuuteen perustuva yhteiskunta voi olla helpommin demokraattinen eikä ole yhtä altis globaaleille heilahduksille.

Omavaraistumiseen pohjautuva elämäntapa mahdollistaa ehkä ainoan talousmuodon, joka tukee tietotaidon pidäkkeetöntä jakamista koska se on eduksi kaikille (lähi)osapuolille. Markkinataloudessa sen sijaan korostuu vaihdossa oman edun tavoittelu. Toisaalta rahan voima tuo hyödykkeille näkyvyyttä ja vaihtuvuutta.

Omistus on ihmisen ja luonnon välinen ratkaisematon dilemma.

Mieli

Tee-se-itse- osaaminen nostaa itseluottamusta ja vähentää ihmisten pelontunnetta. Tämä vakauttaa ihmisten välistä kanssakäymistä erityisesti jännitteisinä aikoina. Itsellisyys ei ole sama kuin itsekkyyys. Henkisesti hyvinvoiva ihminen jakaa itsestään.

Aineellisen elintason aleneminen tulevaisuudessa tuntuu väistämättömältä. Rauhanomainen alastulo on psykologisesti hyvin vaikeaa, koska pieneneviä resursseja ei tulla jakamaan tasapuolisesti. Ihmiset kokevat eriarvoistuvansa ja tämä synnyttää vihaa, joka hakee väylää. Meidän mieleemme syyllistää mieluummin ihmisiä kuin vaikeaselkoisia yhteiskunnallisia rakenteita. Tätä käytetään etenkin populistisesti hyväksi.

Hajautettu ja omavaruuteen perustuva yhteiskunta rajoittaa itse itseään. Sitä ei edusta henkilö, joka vetää puoleensa ihmisten katkeruutta. Yhteiskunnallinen elintason pudotus (mahdollisuus käyttää resursseja) voi jopa jäädä huomaamatta taloutensa hyvin hoitavalta omavaraiseläjältä.

Maapallo

Ihmisten muuttoliikkeet ovat tulleet jäädäkseen, eivätkä rajat niitä pidemmän päälle pysäytä. Antaisiko omavaraisuuden kehittäminen paremmat mahdollisuudet maahantulevien integraatiolle? Ratkaisu muistuttaisi Karjalan evakoiden asuttamista Suomeen sodan jälkeen.

Kohti omavaraisuutta kulkiessamme on eduksi jos naapurillakin menee hyvin. Verkostoutuminen on luonteva tapa kehittää rauhanomaista kanssakäymistä ihmisten luomien rajojen yli. On kuitenkin muistettava, että nykyisissä mittakaavassa yhteydenpitoon ja viestintään kuluvat resurssit, joita luontaistalous ei pysty tuottamaan..

Suomessa 5 aaria kasvimaata elättää yhden henkilön koko vuodeksi ilman ostoruokaa. Se on hyvin tehokasta ja siihen tarvitaan vain muutama työkalu.

Kiitos, että olet.

Tärkeä jälkihuomautus

Aina silloin, kun piirretään maailmaan vaihtoehtoisia kulkusuuntia, on vaara että vaihtoehdosta tulee uusi syrjivä voima. Omavaraisuuden tavoite voi muuttua itsetarkoitukselliseksi arvoympyräksi tai siitä voi tulla, niin kuin kaikesta, ylenkatsomisen ja vallan väline.

Emme voi estää ylilyönnejä mutta tulipa tämä huoli nyt sanotuksi.

Lasse Nordlund, 17.9.2019

